

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175.

Kiadóhivatal

Selyem-utca 240. sz. szám.

Deutsensmid János kereskedése.

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr

Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók.

Löwenfeld Soma és Sázkány Ferencz kereskedésében.

Földmívelés — háziipar

Ha az egyes nemzetek kultur-életére visszapillantunk, egyben látjuk, hogy kezdetben halászzattal és vadászattal foglalkoztak, tehát oly megélhetési nemmel, mihez a legkevesebb előkészültség kellett; csak később lettek földmivészek, mihez már a műveltség bizonyos foka kellett, mivel a földmívelés számos eszközt igényel, miknek elkészítése az emberi találékonyságot és ügyes éget föltételezi. S midőn ez maga nem bizonyult elég erős vagyontételező tényezőnek, akkor váltak kereskedőkké és iparosokká, akkor tettek szert magasabb műveltségre. Mert a történelem is bizonyítja, a józan ész is diktálja, hogy a termelési ágak különfelesége a művelődés haladásával tart lépést.

Ma is az iparálakok előljárnak a műveltség terjesztésében. Anglia és Franciaország példája eléggé bizonyítja.

Mi agrár állam vagyunk, nálunk a három javat képező termelési tényező közül a természet van igénybe véve. A jó anyaföld az, melybenünket vagyonnal ellát, mely művelődésünk alapját képezi. Igaz hogy a másik két tényezőt sem mellőzhetjük a munkát és tőkét; a mezőgazdaság például össze van kötve az állattenyésztéssel, aztán bizonyos tekintetben utal a kereskedésre, de azért általában mégis csak a föld terméséből várjuk alapjövendelmünket.

Pedig a jó anyaföld nem mindig jutalmaz bő terméssel, az áldott anyaföld rendkívüli jóakarata mellett önmagával tehetetlen, ha az időjárás szeszélyeskedik s ellene működik munkájának. Pedig mily szeszélyes az időjárás; holomra dönti a tulomány zabolatát fekezetlen szilajon uralkodik fölöttünk s teszi klímánkat kedvezőtlennek. Csekély szeszélye az időjárásnak elég az évi termés megsemmisíttessének, ezer munka gyü-

mölse eltüntetésének, ezer jogosult remény megfosztásának. Egy-két héttig tovább tartó hideg és szárazság a meleg hirtelen beállása s a magot összeszorító köd megannyi okok a termés megsemmisülésére.

Egésztelen közgazdasági viszonyt szül nálunk, hogy a nép tisztán a földmívelésre adja magát, s hogy termelési fölöslegét tehát a szerzett új javakat ismét földbe fekteti. Következménye ennek a földnek és általában a fekvőségnek értéken fölüli áremelkedése. Pedig a földnek nagy perczenttel kell fizetni egészséges közgazdasági viszonyok között. Minél több kockázattal jár a vállalat, a befektetett tőke, annál több perczentet kell hoznia. A föld termése előre kiszámíthatlan tényezőktől függ, ezersélynak van a termés sikere kitéve; kell tehát, hogy jó termés mellett nagy perczenttel fizessen, kárpótlással a haszonhiányért, mit a gyenge vagy rossz termés mellett elér.

T Á R C Z A.

A SURATAI KÁVÉHÁZ.

Surata indiai városnak egyik kávéházában voltam. Mindennemű utasok és külföldiek szoktak ott összegyülekezni a világ minden országából s gyakran beszédbe ereszkednek egymással. Egy ízben egy tudós perzsa theologus is betért oda, ki egész életén át Isten bonyolult tanulmányozta. Sokáig törte fejét ezen a tárgyon, folyton csak erről olvasott és írt, ámde gyenge esze ki nem bírta tépelődéseit, gondolatai összekuszálódtak fejében s annyira jutott, hogy megszűnt Istenben hinni. Ezt megtudta a császár s kiűzte őt persza birodalmából. Teljes életén át az ós-ok felett lünyödvé, a szerencsétlen theologus végre is megzavarodott s a helyett, hogy megértette volna, hogy eszét vesztette, azt kezdte binni, miszerint a legfőbb ész, mely a világot kormányozza nem létezik többé.

Ezen theologusnak volt egy rabszolgája, ki Afrikából származott s ki őt mindenüvé követte. Midőn a theologus a kávéházba tért, az afrikai az udvaron maradt az ajtó mellett s az izzó napnak sugarai

alatt egy köve ülve, a legyeket üzőgette. A theologus elnyújtózva a kávéháznak egyik divánján, egy esze ópiumot adatott magának. Midőn kiűrtette s az ópium agyvelepet izgalomba hozta, rabszolgájához fordult.

»Nos te nyomorult szolga, kezdé, »szólj már, mint gonolkozol, van-e Isten vagy nincs?»

»Persze hogy van Isten! — mondá a szolga s övéből kihúzott egy apró kis fabálgányt. »Ihohé! az az Isten, a ki engem oltalmaz, mióta e világon vagyok. Ezen Isten azon szent fának egyik ágából van faragva, melyet országunkban mindenki imád.»

A theologus s rabszolgája között folytatott ezen beszélgetést hallottak mindazok a kik a kávéházban voltak s elesudálkoztak rajta. Csodálatosnak látszott nekik az úrnak kérdése, de még inkább a rabszolgának felelete.

Egy bramini ki meghallotta a rabszolgának szavait, hozza fordulva így szólt: »Szerencsétlen balga te! Miként gondolhatod, hogy az Isten egy embernek öve meggett létezhessék! Csak egy Isten van s az

Brahma. S ez a Brahma nagyobb mint a világ, mert ő teremtette az egész mindenséget. Brahma az egyedüli nagy Isten, kinek számára a Ganges partjain levő templomok épültek, azon Isten, kinek egyedüli

papjai, a braminiok szolgálnak. Csak ezen papok ismerik az egy igaz Istent. Huszezer év múlt el s bármi nagy változásokon is ment át azóta a világ, ezen papok ugyanazok maradtak, a milyenek voltak kezdetül fogva, mert Brahma, az egyedüli igaz Isten oltalmazza őket.»

Ekkepen szólt a bramini s azt hitte hogy mindenkit meggyőzött. Ámde egy zsidó pénzváltó azonnal ellentmondott neki.

»Nem úgy van, kezdé, »az egy igaz Istennek temploma nem Indiából van! Isten nem a braminiok kasztják oltalmazza! A valódi Isten nem a braminiok, hanem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Istene. S az igaz Isten csak Izráelit, az ő népét oltalmazza. Isten a világ kezdetétől fogva mindig csak a mi népünket szerette s most is csak azt szereti. S ha jelenleg szét is van szórva az egész világon, ez csak megpróbáltatás s Isten, a mint ígerte, ismét össze fogja gyűjteni az ő népét Jeruzsálemben, hogy az ő-kornak csodáját, a jeruzsálemi templomot, ismét helyreallítsa s Izráelit a világ urává tegye!«

Igy szólt a zsidó s kezdett sirni. Még folytatni akarta beszédjét, ámde egy olasz megszakította azt.

»Nem szól igazat,« mondá a zsidónak. »Igaztalanságot tulajdonít Istennek. Nem szeretheti az Isten az egyik népet jobban,

pedig jó termés mellett is keveset jövedelmeznek a földnek rengeteg ára miatt a mi az egészségtelen közgazdasági viszonyok pregnans jele.

Ha pedig a termés rossz, alapjában ingalja meg az említett főelv a vagyont magát, mert a földműveléssel járó terhek, mik rossz terméskor még fokozott mértékben lépnek föl, gyakran az alapvagyonból földözttetnek. Rossz terméskor be kell állania reakciónak, a földek ára rohamos hanyatlásának.

Egy dolog enyhíthetné ennek végzetes következményeit: a háziipar fölkarolása. Ha a nép nem mindenpénzét fektetné földbe, hanem a háziipar művelésébe, akkor némileg függetlené magát a termés problematikus sikerétől, mert kezében volna a tényező, mely új javakat termel, mely a földököt veszteséget pótolná. A háziipar fölkarolása jó termés mellett sem engedné a föld árát annyira felszögletni; rossz termésnél az akadályozná meg a föld árának rohamos csökkenését.

O.—U.

H I R E K.

— A «Szarvas és Vidéke» legutóbbi számában megjelent »Tisztázzuk a dolgot!« című közlemény írójának becses figyelmét felhívom lapom 43-ik számának 1-ső hi-

mint a másikat. Sőt ellenkezőleg. Ha korábban oltalmazta is Izráélt, úgy azóta, nagy haraggal viseltetik Izráél ellen s ezen haragjának jeléül e népnek existenciáját megsemmisítette s az egész világon szét-szórta, már 1800 év mult el, úgy hogy e népnek hite nemcsak hogy nem terjed, hanem alig hogy itt-amott tengődik. Isten nem becsül fölebb egy népet sem, hanem mindenkit, ki üdvözülni akar, az egységes római katolikus egyház kebelébe hív, melyen kívül nincsen üdv.»

Igy szólt az olasz. Erre egy jelenlevő protestáns lekipásztor elsápadva, következőképen válaszolt a katolikus misszionáriusnak:

«Miképen állíthatja, hogy az üdv egyedül az ön hitfelekezeténél található? Tudjátok meg azért, hogy csak azok fognak üdvözülni, kik Istent az evangéliom szerint lélekben és igazságban Jézus Krisztus tanainak szellemében szolgálják.»

Erre egy török, a suratai vámház egyik jelenlevő hivatalnok, következő szavakkal fordult a keresztyénhez:

«Hiába bizakodtok annyira római tanotokban», kezdé, »nár hatszáz esztendő előtt teljesen helyre lett az pótolva Mohamednek igaz tana mindig tovább terjed, tovább terjed Európában, Ázsiában s még a felvilágosodott Chinában is. Magatok be-

rére. A föbbire nézve hallgassuk meg Magistert! A »Szarvas« szerkesztője.

— **Magister válasza.** Olvastam a »Szarvas és Vidéke« 22-ik számában hozzám intézett sorokat, s jóízűen nevettem rajtok. Nem akarom a személyeskedést folytatni, s az ügyet ez által elmérgesíteni, s azért csak azt kérdezem a magát tisztázni akaró szerkesztő úrtól, vajjon az »ildomos-ság« sugta-e neki azon kifejezést, mellyel az ismeretes ügyben közzétett cikkeimet »esperes-mosás«-nak nevezi? Hogy mindennek meg van a határa, jól tudom; e város hazafias lakosságána: **türelme** is határok közé van szorítva. — A ki nevet, az nem haragszik! s ez az oka, hogy sértegetéseit nem bírom komolyan venni. Isten önnel! Magister.

— Majális. Május 27-én tartatott meg a Kicska Berta kisasszony által rendezett majális D. u. 3 órákor a kis ovodások élénk mulatozás közt vonultak az ovodából a Károlyi kertben zene szó mellett, és egész 7 óráig járták a magyartánczot, mert megjegyzendő, hogy bármit húzott a cigányók mindre csárdást tánczoltak. Este 7-től reggelig a nagyobbak mulatsága tartott, és bár a mulatságot az eső kissé akadályozta mindazonáltal igen sikerült kis tánczestély volt az. Jelen voltak: Asszonyok. Adamovics Jánosné, Bakay Sándorné, Bajner Ferenczné, Bárány Béláné, Benczur Istvánné, Blaskó Jánosné, Boros Mihályné, Brózik Károlyné, Blaskó Sámuelné, Darabos Sándorné, B.-Szentandrás Dérczy Péterné, Dr. Reisman Adolfné, Doles Andorné, Özv. Eszes N-né, Golián Jánosné Greksza Pálné, Grün-

vald Abrahámné, Habóczy Istváné, Haviár Dánielné, Keresztényi Gyuláné, B.-Szentandrás. Komár Pálné, Kondacs Istvánné, Kosuch Andrásné, Liska Pálné, Lövi Sománé, Lövi Jánosné, Marsal Jánosné, Mikolaj Pálné, Moravesik Józsefné, Özv. Opanszky Iánosné, Pethő Istvánné, Özv. Plavec N-né, Ifj. Pólh Károlyné, Pásztori Gáborné, Prjevára Jánosné, Seiner Józsefné, Szabó Józsefné, Dr. Szemző Gyuláné, Szarka Gyuláné, Özv. Szlovák Jánosné, Soth. Józsefné Weber Ignáczné, Wigner Lajosné, Zich Károlyné Zich Gézáné. Leányok: Benczur nővérek Blaskó nővérek Boros Jolán Brózik Zsuzsika, Chován Jolán, (Abroz) Darabos nővérek, Dérczy Ella, Doles Antónia, Eszes Ilka, Ernesz Ida, Horeczky Jolán, (Péteri) Keresztényi nővérek, Liszka Gizella, Marsal Mili Molnár Jolán, Pásztori Berta, Réthy nővérek, Szlovák Olga, Tajber Margit, Weber nővérek, Zich nővérek Nyiri Ella, Goldberger Matild, Kohn Margit

— Nyilvános nyugtázás. A helybeli magánovoda által rendezett tánczmulatságon felülfizettek: Kicska Mórné, Medveczky József, Szirmay Árpád, Vandlik László, Sterbecz Gábor, Kis Mihály 150—150 kr. Chován Jolán, Horeczky Jolán, Zich Károlyné, Kis Antal, Ponyiczky Máté, Tajber Gusztáv 1—1 frt. Özv. Ponyiczky Györgyné, Haviár Dánielné, Bakay Sándorné, Béthy Sandorné, Özv. Bakay Dánielné, Dérczy Péterné, Blaskó Jánosné, Weber Ignáczné, Weber Frigyesné, Tóth Józsefné, Melis György, Pethő István, Decheleán Adorján, Benczur Mihály, Mihályi Károly, Bene Jánosné, N. N. 50—50 kr. Koreczky László 40 kr. Koreczky Kálmán, Benczur Sándor.

A mezőtúri vasúti állomást is kifogják közelebb bővíteni. A kibővítés 36,000 forintba kerül.

valljátok, hogy az Isten a zsidókat megtadja s bizonyítékul azt hozzatok fel, hogy a zsidók meg lettek alazva s hogy hitük nem terjed többé. Így hát ismerjétek el Mohamed tanának valóságát, miután nagy-éa becsülte: s mindig tovább terjed. Csak azok fognak üdvözülni, kik Istennek utolsó profétájában, Mohamednek hisznek. S ezek közül is csak Omárnak követői, nem pedig Ali-éi is, mert ezek a hitetlenek közé tartoznak.»

Itt a perzsa theologus, ki Alinek volt követője, ellent akart neki mondani. Amle a kávéházaan a különféle vallású s felekezetű külföldi között nagy larma és zivakodás támadt. Voltak itt abeszélniai keresztyének, indiai lámák, izraeliták és tűzimádók.

Valamennyien Isten lényege felett disputáltak s arról, hogy ő miképen imadandó. Mindenki azt állította, hogy csupan az ő saját országában ismerik a valódi igaz Istent s csak ott tudják, hogy miképen kelljen őt imádni. Mindnyajan veszekedtek s kiabáltak, kivéve egy khinait, ki Confuciusnak voltak tanítványai. Ez nyugodtan ült a kávéháznak egyik sarkában s nem vett részt a perpatvarban. Itta théját s némán hallgatta a mint a többiek zivakodtak.

A török észrevevén őt a veszekedésben, következő szavakkal fordult hozzá:

»Legalább te jöjj segítségemre jó khinai« — monda. Te hallgatsz, pedig épen te mondhatnál valami javamra valót. Tudom hogy most nálatok Khinában különféle tanok hozatnak be. Kereskedőitek gyakran beszéltek nekem, hogy a ki khinai népeitek a mohamedan hitet a legjobb hitnek tartják s örömet térnek at ezen hitre. Légy segítségemre s mondd el, hogy mi nézetben vagy az igaz Isten s az ő profétája felől?»

»Igen, igen« — kiálták a többiek — »mond el nekünk, hogyan gondolkozol!«

Confucius követője behunyá szeméit, gondolkozott egy kevéssé, azután felnyitva azokat s ruhájának bő újaiból kihúzva kezéit, keresztbe fonta karjait a mellén s halk nyugodt hangon ezeket mondá:

«Ugy látszik nekem, uraim, hogy hitbeli dolgokban az emberek között való egyetértést azoknak önzése akadályozza leginkább. Ha megkivánnak hallgatni, azt egy példa által fogom kimutatni. Egy angol gőzhajó, mely körülhajózta a világot, jöttem Khinából Suratába. Utközben, vizet szerzendők, Sumatra szigetén kötöttünk ki, Délájban partra szálltunk s a tenger mellett, nem messze egy falutól, egy kókusz-

Nagyköseág. Folyó hó 27-én fogták ki a Körös vizéből Tóth Andrásné öcsödi lakos holttestét. Nevezett öngyilkos szándékkal vetette be magát a vízbe, s azonnal bele is halt.

— **Csodabogár.** Nagyszobenszki bank dáva naznámoszty, zse od tochtó máju 1-ho estye na mensi, na 4½ procentov dá kölcsön, kteri tehdá zdraksima költsönöm maju majetok zatáblázovani zbarkerihó banku zjatin kölcsönöm, taku dlsobu temto bank szálalék mentesen — lnyety viplatyi na kivánság, zcsjászki a nebo egészen, gdo sza knyemu folyamoduje a zatinto csaszom anyi pri povracsnich részletfizetésach za tanu poszlanima törlesztési póstköltség nebugye nacsim plality, tojeszt törlesztés portómentesen budu adósi tanuposzilaty stb.

— **Közszemlére kitétel.** A városi előjáróság közhirre teszi, hogy azon szarvasi napszámosok névjegyzéke, akik az 1894. évre törvényhatósági utadóra felvételtek, június hó 5-étől 15 napig közszemlére kivan téve.

— **Árvaszéki jegyző.** Sárossy Gyula helyettes árvaszéki jegyzőt a törvényhatósági közgyűlésén állásában megerősítették.

— **Jóváhagyás.** Szarvas városa és Gólian Soma kat. ügyvezető között létrejött szerződés megegyezően jóváhagyatott.

— **Rendőri hírek.** Pilics János Csolin községi illetőségű 28 éves pék-

segéd, ki 1891. évi október hó 30-án Kovács György és Molnár András rendőröket, mivel őt garázdálkodása miatt rendreutasították egy zsebkéssel megtámadta, h. tóság elleni erőszak és könnyű testi sértés miatt 10 havi fogházra ítéltetett. Kovács Mihály Konyecsní Mihály, Vajgel György és Kulhajda Mihály fiatal parasztleányok f. hó 28-án este a piactéren Sutyinszky Mihály tizedest mivel őket rendreutasította bántalmazni kezdték. A bántalmazásnál jelenlevő rendőrök egy csendőr segélyével nevezetteket a község házához bekisérték. Az ügy jelenleg a járásbiróság előtt áll.

— A községi katasteri átalakítási munkálatokhoz választmányi tagokul beválasztottak, a nagybirtokosság részéről Gróf Bolza Géza esetleg helyettese Dely József, továbbá Tepliczky János, Roszik János, Sonkoly Pál, Medvegy Mihály bakancsos, Komlovszky György, Tóth Pál maczóka és Zima Pál. Részükre a városi tanács 2 forint napdíjat szavazott meg.

— Roncsolótoroklob Ujabb megbetegedés Kuchár N. (1185.)

— **Halottak háborgatása.** Mint egy három évvel ezelőtt a Körösbe halt Öcsödön egy 12 éves fiu holttestét a körösből egy odavaló lakos huzta ki, s az illető ugy megborzadt a holttest kihalászásakor, hogy ez eset óta eskorban szenved. Járt fűhöz-fához barátával, de egy orvos sem tudott rajta segíteni. Ekkor a kuruzsláshoz folyamodott. Talált is egy öregasszonyt, aki azt mondotta neki, hogy addig ki nem gyógyul még annak az elhalt kis leánynak a hajával, ruhájának a darabjával s a koporsójában lévő forgácsesal magát meg nem

fűstölteti. Az illető beteg azonban az emat fiu apjához sietett, annak elmondotta az asszony tanácsát s az apa, ki jómódú parasztagazda beleegyezett abba, hogy kis fiának holttestét felássák, csak azt kötötte ki hogy ő is jelen lehessen a sir felnyitásánál. A sirásó jelenlétükben felnyitotta a sirt, s a hulla hajából és ruhájából levágott egy darabot s az a koporsóban elhelyezett néhány forgácsdarabbal együtt átadta nekik. Mindezen dolgot a sirásó 20 krajczárért végezte el nekik. A hatóságnak tudomására jutott azonkívül, hogy egy sirboltba éjnek idején behatoltak s oda káposztát helyeztek el, hogy a néphit szerint legyen mit enniök a halottaknak! Öcsöd községében tehát nem csak az élők vannak kitéve megtámadtatásnak, hanem a halottak sem nyugodhatnak békével!

— **Választás.** Varga József főgymnásiumi és tanítóképzői zenetanárt, a Szarvas és Vidéke alapítóját és szerkesztőjét a debreczeni felsőbb leányiskolához zenetanárnak választottak meg. Gratulálunk!

— **Fályázat.** Lapunk kiadóhivatala ismét egy nyílt irodalmi pályázatot nyit, ez alkalommal egy helyi érdekű vezércikkre Pályázat határideje 1893. Julius 1. Pályadíj 5 frt.

— **Országos jellegű tornaverseny.** A csabai tornaegylet választmányja legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy június 25-én Csabán ismét rendez, az előző évben oly szép sikert ért országos jellegű torna és kerékpárversenyt s biztos ígéretét bírja tizenkét társegyesületnek, öogy tagjai a versenyre Csabára jönnek. A választmányból az ünnepély rendező végrehajtó-bizottságba, mely majd nagy bizottsággá alakul át, beválasztottak: Korosy László alelnök, Fábry Géza pénztárnok, Michnay Gyula művezető, Láng Gusztav titkár, Wallerstein Soma, Sailer Gyula, Aosenthal Adolf, Moczkovcsák György. A verseny után a ligetben fényes tánczvigalom is lesz.

Irodalom és művészet.

A »Vasárnapi Ujság« május 28-iki száma 14 képpel, a következő tartalommal jelent meg: »A budai honvédszobor leleplezési ünnepélye.« (9 képpel: a leleplezési honvédszobor ünnepélyről négy kép; 1848/09-es honvéd a budai honvéd-szobor leleplezésénél: debreczeniek, budapestiek győriek, szegediek és hajdunánásiak stb.; az 1848/49-es honvédek elvonulása a szobor előtt. Jantyik Mátyás rajza.) »Óda a budai honvéd-émlék leleplezésére«, Bartók Lajostól. — »Pünkösöd délután.« Falusi kép Szívós Bétától. — »A minta-ember.« Irta Gyarmaty Zsigáné. — »Szinház: A lengyel zsidó.« — »Várkastély a Kárpátokban.« Regény. Verne Gyulától. (Képpel) — »A magyar tanulók országos tornaversenye.« (Képekkel, Cserna Károlytól és Paur Géza pillanatnyi fényképe után.) — Schmerling Antal lovag. (Arczképpel.) — »A virágkorszoról.« (Képpel.) — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Sakkjáték; Képtalány, stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt. A Politikai Ujdonságok-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utcz 4. szám.)

pálma árnyékába heveredtünk. Többen voltunk különféle országokból. A míg ültünk egy vak ember lépett hozzánk. Ez az ember, a mint később megtudtunk, azért vakult meg, mert túl sokaig esőkönnyösen a napba nézett. Ezt pedig azért tette, mert megakarta tudni, hogy mi tulajdonképen a nap. Meg akarta tudni, mert hatalmába akarta keríteni a nap világát. Sokáig kintjodott, minden tudományát mozgásba hozta a napnak csak pár sugarat kívánván megragadni s azokat egy palackban elzárni. Sokáig vesződött, folytonosan a napra meresztve szemét s a következménye csak az az egy volt, hogy szeméi megbetegedtek s megvakultak.

Akkor így szólt önnön magához: »A nap világa nem valami folyadék, mert ha folyékony volna, akkor ide s tova lehetne az! öntögetni s lélen úgy rezegne mint a víz De meg tűz fele semlehet a nap világa, mert ha az volna, akkor a vízbe elaludnék. Szellemnek sem lehet mondani a nap világát, mert szemmel észlelhető, sem pedig testnek, mert nem lehet mozdítani. Miután a nap világa sem folyadék, sem tűz, sem szellem, sem pedig test ennélfogva — semmi.

Ilyeténképen döntötte el a kérdést s miután folytonosan a napba nézett s fe-

lette tünődött, egy csapással nemcsak szemé világát, hanem eszét is veszítette. Teljes megvakulása azután még inkább megerősítette őt azon nézetében, hogy a nap nem is létezik.

Mellette ült egy béna ember mankójával, ki ezeknek hallatára nevetésre fakadt. »Valószínűleg vak voltál születésed-től fogva« — szölt a vakhoz — »mivel nem tudod, hogy mi a nap. Megmondom neked, hogy mi? A nap egy tűzgomb s e gömb minden reggel a tengerből kel s minden este szigetünk hegyei között nyugszik je. Ezt mindnyájan látják s te is észrevenéd, ha vak nem volnál.»

Egy halász, ki ott állt, s ezeket hallotta, következő szavakkal fordult a béna-hoz:

«Látszik, hogy szigetednek határait még át nem lépted. Ha nem volnál béna s ha a tengeren lettél volna, úgy tudnád hogy a nap nem szokott szigetünk hegyei között leáldozni, hanem a mint a tengerből kel, úgy a tengerbe le is száll. S a mit én mondok, az való igaz, mert ezt minden nap saját szememmel látom.»

Ezt meghallotta egy indiai ember.

(Vége köv)

C S A R N O K.

A görvélykór.

Írta: Dr. Spatz Adolf.

(Folytatás.)

A klinikában ezeket bizony nem igen lehet látni, mert az »egészséges gyermekek« minnek vinnék oda, de menjünk csak a sétahelyekre és gyermekkertekbe, menjünk a kisvárosi és falusi iskolákba, itt aztán majd látunk gyermekeket olyan testalkattal, a minőt az orvosok »habitus scrophulosus«-nak szoktak elnevezni. Nehézkes test, duzzadt arc és ajkak, vastag orr, nagy has és szürkés bőrszín az egyiknél, nyúlánk testalkat, halvány és vékony testbőr, gyenge arcpírral, sovány kezek és fáradt szemek a másiknál.

Pedig milyen könnyen lehet e bajon segíteni!

Levegő!! czélszerű táplálék és tisztaság egyéb semmi sem szükséges. Évvel egyszersmind majdnem azt is megmondottam, mik a görvélykór okai.

Allítják ugyan, hogy bizonyos családokkal vele születik és ha az apa vagy anyja e körben volt, vagy van, rendszeren magzataik is e betegségen sinlődtek. Ez nem áll, a görvélykór nem örökölhető mindenkinek hatalmába áll gyermekeit ellenében megóvni: levegő, czélszerű táplálék és tisztaság! egyéb semmi sem szükséges.

Igen ám hát hogy van az, hogy a gazdag gyermeke is beteg, pedig mennyire etetik hussal, naponként órákig sétáltatják és még meg is fürösztik, és a parasztyerekeknek hogy lehet oly sok mirigydagánatuk, pedig az egész napot kora reggeltől késő estig a szabadban töltik?!

Mi sem rontja jobban a levegőt, mintha sok ember szűk helyen van együtt, a folytonos légzés következtében a levegő élenye ezen éltető elem, felszivódik, míg a szénsav, mint kártékony vegyület kileheltetik, az éleny folyton gyérül, míg a szénsav, mely rendes körülmények közt is nagy mennyiségben van a vérben összehalmozva, még inkább gyarapodik, utóvégre annyira, hogy az élenytől nagy részben megfosztott és az általunk meg környezetünktől kilelegzett szénsavdus levegőt vagyunk kénytelenek beszívni. Ezen a tüdők által eszközölt lélegzésen kívül van a légzésnek még egy neme, mely a testbőrön át történik és a melyet bőrventilációnak neveztek el. E bőr-légzésnek nem az a feladata, hogy az élenyt felvegye és a szénsavat kiadja, bár parányi mennyiségben ez is meg történik, hanem hogy a testben összegyűlt káros gázokat, különösen vizgőzőket lyukacsain keresztül kifelé juttassa.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A triesti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) f. é. május hó 6-

án tartott 61-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1892. évi mérlegek.

A zárszámadási jelentéséből látjuk hogy a társaság életbiztosítási díjtartaléka 2.817.742 frt 02 krral szaporított, minélfogva 1892. évi december hó 31-én 34.062.383 frt 61 krra emelkedett új számlára elő. Az 1892. évben 20.469.779 frt 90 kr. erejéig költettek új életbiztosítások, melyek által az 1892. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 141.876.438 frt 70 krra emelkedtek; az életbiztosítási ágban az év folyamán bevett díjak 5.792.410 forint 13 krt tettek.

A tűz-és szállítmány-biztosítási ágban a díj és illeték bevétel 9.139.397 frt 44 kr. volt, miből 2.371.382 frt 28 kr. mint díjtartalék és 771.233 frt 35 kr. mint kártartalék lett minden tehertől menten a jövő évre átvitelezve, holott az 1892. december hó 31-én érvényben volt biztosításokért a jövő években esedékessé való díjkötelezvények összege 25.791.131 frt 60 krra emelkedett.

Károkért az 1892-ik évben 8.851.456 frt 69 krt fizetett ki. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 253.099.377 frt 58 krral igen is tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 47.689.262 frt 01 kr. esik melyet a társaság 150.805 káreselben fizetett ki.

Az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított tartalék 1892. december 31-én 1.802.762 frt 65 krra emelkedett a mellett, hogy a sorsolás alá eső és a névértékükön beváltható értékpapírok csakis névértékükön vétettek fel a mérlegbe, míg a nyereség tartalék alapszabályszerű mérvényben, a részvénytulke fele összegében vagyis 2.625.000 frtban, az ingatlan tartalék 1.289.480 frt 92 krral összegben s végre a kétes követelések tartaléka 80.000 frt fentartatott.

Ezen nyereség-tartalékok ennélfogva összesen 5.797.273 frt 87 krt tesznek ki.

A társaság biztosíték alapjai az idei étutalások folytán 46.528.568 frt 62 krról 49.192.470 frt 81 krra emelkedtek és elsőrendű értékekben vannak elhelyezve, melyekből több mint 14 millió magyar értékre esik.

Az elért 793.840 frt 71 krral tisztán nyeresémből a társaság osztalékkul részvényenkint 120 frtot aranyban vagyis 300 frankot fizet.

A közgyűlés egyhangulag és lelkesedéssel határozta el, hogy Jókai Mórt, ki az igazgatóságt tanács több év óta tagja 50 éves irói jubileuma alkalmából üdvözli, neki szerencsét kíván és egyuttal a társaság büszkeségének ad kifejezést, hogy igazgatósági tagjai sorában e legünnepeltebb magyar író üdvözölheti.

Heti piac.

Szarvas. 1893. Május hó 30-án

Buza legjobb 8.30. közepszerű 8.20
Árpa, legjobb 4.80 Zab, legjobb 4.8 Kóko-
ricza 5.30. Széna 3.40. Szalma 1.--. Kőszén
1.30. Marhahús --.56 -- Juhhús --.40
Sertéshús --.48. Szalonna --.50. Disznózsir
65. Napszám árak. Egykét lovas napszám.
3 frt 10 Férfi ellátással 40. Ellátás nélkül
50 kr. Nő ellátással 20 kr. Ellátás nélkül
30 kr. Gyermekek ellátással 25 kr. Ellátás nél-
kül 20.

Vasuti menetrend.

Május 1-től kezdve a mkir. államvasu-
tak menetrendjében válltazás állott be. Az új
menetrend szerint városunkban a követke-
ző vonatok közlekednek:

Szarvas-Mezőtúr.

7415. 7411. 7413.

Szarvas 8:45. 9:33. 1:55.

Mező-Túr 4:35. 10:19. 2:11.

Mezőtúr-Szarvas.

7416. 7412. 7414.

Mező-Túr 7:47. 12:35. 4:58.

Szarvas 8:33. 1:21. 5:14.

Felelős szerkesztő: Mihálfí József

Laptulajdonosok:

Deutesmid János és Mihálfí József.

Péküzlet!

Alólirott értesitem a n. é.
közönséget, hogy
péküzletemet a Brengartner-féle
házba tettem át.

Igen tisztelt vevőim szives
pártfogását továbbra is kikérve
maradok:

tisztelettel

LACZKY JÁNOS

pékmeister.

1-3.

Tanoncz.

Egy jó házból való ügyes fiú

tanonczul

felvétetik,

Komlóvszky János

fűszer, norinbergi és rövid-

árú üzletébe

SZARVASON.

1-3.

Koporsó
raktár

Kórház-utca

1260. sz.

H I R D E T É S.

Alólirottak a n. érdemű közönség becses tudomására hozzuk, miszerint,
Kórház utca, 1260-ik szám alatt (a Molnár-féle iskolával szemben.)

ÉRCZ ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRT

NYITOTTUNK

s azt a mai kor kivánalmainak megfelelőleg berendeztük. Egyszersmindt a temetkezésekhez szükséges min-
dennemű czikkeket raktáron tartunk u. m. selyem, atlasz és szatin szemfedőket különféle színű bársonyt
behuzatt és fodroknak a temetéshez szükséges függönyök, ágyterítők gyertya tartók és gyászfátyolokat.
továbbá különféle ércz és viasz koszorukat. Ugy szintén a közönség kényelmere.

Saját gyászokcsinkkal

dijmentesen szolgálunk. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérjük.

Molnár-féle

TRNOVSZKY MÁRTON ÉS VEJE

legolcsóbb

iskolával szemben.

forrás.

2-10

É R T E S I T É S.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint Szarvason letelepedtem,

Özv. Nyácsik Sománé urnó házában,

kárpitos műhelyt

és minta-raktárt rendeztem be

Külföldön szerzett több évi tapasztalataim azon kedvező-helyzetbe juttattak, hogy
a kárpitos munkában,

a mai kor legmagasabb igényeinek is meg felelni képes vagyok!

Elvállalok minden e szakmába vágó munkák teljesítését u. m. háló, ebédlő, do-
hányzó, társalgó, és előszoba, teljes berendezéseit, továbbá iroda, női pipere munkák, me-
lyet mindég gyorsan, időhöz kötve előnyös árak mellett pontosan teljesítek egyidejűleg
gaulom igen könnyen kezelhető amerikai önműködő ugy is a közönséges fa damask sző-
vésű ablak redőimet (Roletta) melyet a n. é. közönség nálam teljesen gyári áron sze-
rezhet be

Kérem a szives megrendeléseket melyet mindig lelkiismeretesen teljesítek.

Maradok kész szolgálók

Braun Vilmos

kárpitos.

4-10.

ASSICURAZIONI GENERALI 1892. ÉVI MÉRLEGE.

BEVÉTEL

Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez (1892)

KIADÁS

A tétel neve	Üzlet						A tétel neve	Üzlet						
	bevételek							kiadások						
	frt		kr		Összes			frt		kr		Összes		
1. Díjtartalmak a múlt évről:							1. Viszonybiztosítási díjak:							
a) tűzbiztosítás	2111499	14					a) tűzbiztosítás	2906084	51					
b) szállítmánybiztosítás	1739259	99					b) szállítmánybiztosítás	778468	18					
c) jégbiztosítás	31230	56			2316655	71	c) jégbiztosítás	114356	68			3793899	37	
2. Tartalmak oly károokra, melyek 1891. decz. 31-én még fitegében voltak:							2. Károk:							
a) tűzbiztosítás	305299	94					a) kifizetett kárösszegek			frt 2,621,215	31			
b) szállítványbiztosítás	866173	83					b) tartalmak még ki nem fiz. károokra			frt 427,493	31	3048708	69	
c) jégbiztosítás	3845	33			765248	90	c) kifizetett kárösszegek			frt 698,752	23			
3. Díjak a törlesztések levonásával:							d) tartalmak még ki nem fiz. károokra			frt 339,975	57	1033727	80	
a) tűzbiztosítás	6997717	86					e) kifizetett kárösszegek			frt 36,508	72			
b) szállítványbiztosítás	1706699	85					f) tartalmak még ki nem fiz. károokra			frt 8,784	47	40273	19	
c) jégbiztosítás	131255	63			8835663	31	3. Díjtartalmak 1892. december 31-én még folyó biztosításokra:							
4. Kötvényfelvételek:							a) tűzbiztosítás	2170080	13					
a) tűzbiztosítás	274989	17					b) szállítványbiztosítás	180735	33					
b) szállítványbiztosítás	8828	91					c) jégbiztosítás	20566	82			2371382	28	
c) jégbiztosítás	2011	39			303731	10	4. Jutalékok:							
5. Tőke elhelyezések jövedelme:							a) tűzbiztosítás	784604	68					
a) Jelzálog követelések kamatai	4000	—					b) szállítványbiztosítás	68386	86					
b) Értékekre adott előlegek kamatai	1761	03					c) jégbiztosítás	4011	52			857003	06	
c) Állam- és más értékpapírok kamatai és osztalékai	234224	16					5. Általános kezelési költségek:							
d) Kamatok vallószámlájából, folyó számlától és ágió	17923	40			257911	59	a) tűzbiztosítás	50456	66					
6. Nyereség különféle értékesítések folytán						6357	36	b) szállítványbiztosítás	100575	37				
A tüzbiztosítási ágba befoglalták a főkör- áveg biztosításban elért eredmények							c) jégbiztosítás	1911	92			607085	75	
Összesen	12221302	06			281968	95	6. Adók és illetékek:							
							a) tűzbiztosítás	232148	88					
							b) szállítványbiztosítás	11688	32					
							c) jégbiztosítás	3425	—			217212	20	
							7. Az ellátási pénztár kamatai					22476	75	
							8. Kétes követelések leírása					5855	13	
							Nyereség					22476	75	
							Összesen	12221302	06			263268	11	

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási osztály. (1892.)

1. Díjtartalmak a múlt évről	3124641	59					1. Viszonybiztosítási díjak:						
a) életbiztosítások	3124641	59					a) életbiztosítások	371487	39				371487
2. Tartalmak 1891. deczember 31-én fitegében levő károokra							b) halálesetre szóló biztosításokért	195362	18				
a) halálesetre szóló biztosítások	519213	71					c) betegségre szóló biztosításokért	487193	47				
b) betegségre szóló biztosítások	519213	71					d) járadékokért	126177	32				
3. Díjbevételek							Levonva viszonybiztosítások fejében						
a) halálesetre szóló biztosítások	7196	12					a) életbiztosítások	256963	27				
b) betegségre szóló biztosítások	7196	12					b) járadékok	71000	—				
c) járadékokra szóló biztosítások	7196	12					c) járadékok	249809	27				
4. Kötvénydíjak							3. Kötvény visszavásárlások						
5. Díjtartalmak átadott viszonybiztosításokra							a) Halálesetre szóló biztosítás	243098	2				
6. Elhelyezett tőkék jövedelme							b) Életbiztosítás	531122	62				
a) Jelzálog követelések kamatai	6981	94					c) Járadékbiztosítás	11989	72				
b) Értékekre adott előlegek kamatai	10589	52					Összesen	431877	77				
c) Állam- és más értékpapírok kamatai	10909	52					Levonva a biztosítási részletekért						
d) Folyó számlák kamatai	124	108					a) Díjbevételek						
e) Az ingatlanok üzemi jövedelme	2019	58					b) Állam- és más értékpapírok						
f) Életbiztosítási kötvényekre adott előlegek kamatai	1634	47					c) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
összesen	15106	14					d) Letételek						
miből is levonva a tartalmak rendszeres jutalékait	1281	23					e) Jutalékok						
7. Nyereség különféle értékesítések folytán							f) Kamatok						
							g) Állam- és más értékpapírok						
							h) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							i) Letételek						
							j) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							k) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							l) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							m) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							n) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							o) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							p) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							q) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							r) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							s) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							t) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							u) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							v) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							w) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							x) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							y) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							z) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							aa) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ab) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ac) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ad) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ae) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							af) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ag) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ah) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ai) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							aj) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ak) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							al) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							am) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							an) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ao) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ap) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							aq) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ar) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							as) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							at) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							au) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							av) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							aw) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ax) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ay) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							az) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							ba) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bb) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bc) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bd) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							be) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bf) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bg) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bh) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bi) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bj) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bk) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bl) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bm) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bn) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bo) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bp) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra						
							bq) Kamatok a nyereséghelyen elhelyezett javakra			</			